

L'entrevista
Laura Borràs Professora de literatura a la UB i experta en e-poesia

David Caminada

“El Neruda poeta tindria en compte ara les xarxes socials”

Vostè dirigeix un grup de recerca sobre literatura i noves tecnologies. Els canvis que la modernització tecnològica ha provocat, ¿són una qüestió de format o també de mentalitat?

Hi ha un tema de mentalitat, ideològic. És una qüestió bàsica. Hi ha gent que és analògica, digital, i n'hi ha que no volen entrar-hi. Més enllà d'això, en abordar la producció cultural cal fer una doble anàlisi. Primer: quin ús es fa de les eines informàtiques com a suport. Segon: hi ha una exploració profunda del llenguatge digital.

Molts creadors i escriptors divulguen les seves obres a través d'internet.

Sí. Internet s'utilitza com a suport. Ara podem fer públics els nostres contes, poemes, novel·les a través d'una pàgina web. Això és important. Ara bé: quan parlo de literatura digital no només em refereixo a la qüestió del suport, sinó a una exploració profunda del llenguatge digital, que genera maneres de dir que només són possibles en aquest context.

M'ho podria explicar amb un exemple?

Pensi en Apollinaire i el cal·ligrama *Il pleut, Plou*, i les lletres plouen. Avui en dia, amb la tecnologia informàtica, les lletres poden ploure. Hi ha una nova dimensió digital, que permet el moviment, el so, la música... una sèrie de potencialitats que generen nous llenguatges creatius. Aquí rau el veritable interès.

És experta en e-poesia. Què me'n podria dir?

Als e-poetes sovint els conviden a participar en seminaris sobre poesia i noves tecnologies. Però el cert és que aquestes noves tecnologies no són tan noves i ja els han portat a replantejar-se el llenguatge poètic... Recordo una de les pioneres de l'e-poesia, Judy Malloy. Vam coincidir el 2001 a Los Angeles. Es va presentar amb un *floppy disk* a la mà dient: “*I am a poet; my poetry is here*” [“Sóc poeta; la meua poesia és aquí”]. Havies de fer un acte de fe! De sobte, ella, que era una pionera, es trobava que la seva poesia ja no era accessible.

El floppy disk havia passat de moda...

La qüestió tecnològica genera nivells de complexitat. Les noves eines generen llenguatges, que després necessiten la màquina per sobreviure. Hi ha una relació molt forta entre la màquina i la paraula.

Sóc un fidel admirador de Pablo Neruda i els seus *Veinte poemas de amor y una canción desesperada* (1924). Si hagués tingut accés als ordinadors i internet, s'atreviria a dir com hauria plantejat el poeta xilè els seus poemes?

CRISTINA CALDERER

PERFIL Laura Borràs (Barcelona, 1970) és llicenciada en filologia catalana i doctora *cum laude* en filologia romànica. Professora de literatura a la UB, Borràs és simpàtica i curiosa, i des del 2001 dirigeix el grup de recerca Hermeneia (estudis literaris i tecnologies digitals), que des d'avui i fins dimarts vinent organitza a la Ciutat Comtal el Festival E-Poetry 2009, el qual arriba a la cinquena edició després de passar per Buffalo (Nova York), Morgantown (Virgínia de l'Oest), Londres i París.

És molt complicat, això! Cada escriptor té les seves formes creatives. Fa pocs dies va morir Mario Benedetti. Escribia a mà i mai va passar la barrera de l'ordinador. És difícil posar-se en la pell dels creadors i pensar com ho haurien fet si haguessin tingut accés a la informàtica. La poesia de Neruda té una dimensió social, però també un vessant íntim fort. Probablement, per la banda social incorporaria en les obres el poble, a través de xarxes socials. La part íntima és una qüestió molt personal i intransferible.

Creu que els 'e-books' tindran èxit?

L'e-book té a veure amb el suport en què es consumirà la literatura i el seu èxit dependrà de la indústria cultural i dels consumidors. Però, què és l'e-book? Un lector de llibres, un suport. Per ara, quina literatura s'hi consumeix? La literatura que nosaltres ja coneixem en paper. L'e-book ens permetrà dur a l'ordinador les obres completes de Shakespeare, cercar-hi ràpidament alguna paraula... A mi m'interessa Shakespeare estigui en el format que estigui. L'e-book pot aportar un conjunt de potencialitats associades al consum de textos.

Quan es parlarà amb normalitat d'e-poesia, e-novel·la, e-teatre?

No ho sé. Falta molt camí per recórrer i una tasca divulgadora per traslladar al gran públic què representa la literatura digital. Si ja hi ha problemes en la difusió de les noves tecnologies en l'ensenyament, imagini's què no ha de passar amb això, que, en definitiva, representa una avantguarda dins l'àmbit cultural.

Les facultats de lletres han de perdre la por. Crec que s'equivoquen si no agafen el tren de la innovació i la tecnologia

Les noves tecnologies faciliten la divulgació de les obres culturals. Des de la perspectiva de la qualitat, ¿ho veu com un fet positiu o negatiu?

És un dilema. Fins ara en la indústria del llibre es considerava l'editor com el garant de la qualitat. Però tot el que es publica és realment bo? El concepte de qualitat és, en si, molt qüestionable. Recordo que el *Don Giovanni* de Mozart només va aguantar tres nits a Viena. Els vienesos haurien de ser condemnats per a tota la vida per no saber entendre aquella obra! Quin va ser el problema? La qualitat de l'obra, o que en aquell moment no es va saber

entendre ni valorar? Ara molta gent s'autoedita l'obra, genera comunitats d'usuaris... Al final la qualitat acaba sent la que els teus lectors et donen.

¿Les novel·les de 1.000 pàgines són cosa del segle XX?

No ho sé. Però jo quan vaig al metro o al bus veig gent que llegeix novel·les força gruixudes...

Les lletres i les humanitats tenen futur?

Tot el futur. Jo em sento privilegiada de poder ser professora de literatura. Amb la literatura podem ensenyar moltíssimes coses. L'àmbit de les lletres ha sigut tradicionalment poc donat a les innovacions. Sembla com si existís una dicotomia entre humanitats i tecnologia. Les facultats de lletres han de perdre la por. S'equivoquen si no agafen el tren de la tecnologia.

EN SÍNTESI

El cartell

Marçal Sintès

Periodista i professor de la URL

Miro i remiro el cartell vermell en què apareix Maria Badia (“Badia”, amb accent, segons la web del PSOE) i a algú d'esquena que representa que és Vidal-Quadras (el cartell diu “Vidal Quadras”, sense guió) però no l'és. A dalt hi posa: “Tu decideixes quina Europa vols”.

Seguim les instruccions, i la veritat és que triar es fa difícil, perquè ni la senyora Badia –això sí, tot just sortida de la *pelu* i tibant el somriure amunt– i el Vidal-Quadras de pega no criden gaire a triar ni pràcticament a res. Identificar-los amb Europa no és ben bé garantir una alta participació a les eleccions. Però, a més, resulta que encara que al cartell hi digui PSC, la llista de Badia no és la del PSC, que no en té, sinó la del PSOE. Per això l'encapçala el senyor López Aguilar, de Canàries, una mica lluny d'aquí. Badia va amb el PSOE com els 25 diputats del PSOE al Congrés que militen al PSC van amb el PSOE. Són els diputats que des de fa més de 30 anys cada vegada que s'ha d'elegir entre els interessos de Catalunya i els del PSOE opten pels del segon. Vidal-Quadras, de la seva banda, ni viu ni milita a Catalunya, sinó a Madrid. Com el PSC, el PP català no en presenta, de llista pròpia. El cartell intenta, a pesar de tot el que hem dit, imitar l'exitós *Si tu no hi vas, ells tornen*. A desgrat que es tracta d'una convocatòria europea, el PSC continua imprimint cartells en clau espanyola, socialistes contra PP, se suposa que per servir millor el PSOE. Però el més inquietant és que deuen estar convençuts que funcionarà, que retratant la senyora Badia al costat d'un tipus que fa veure que és Vidal-Quadras els catalans els anirem a votar cegament. Una idea, per cert, no gaire elevada sobre els catalans, no?

m.sintes@hotmail.com